

Vurdering af risiko og væsentlighed i anklagemyndighedens tilsyn

Formålet med at vurdere risiko og væsentlighed i tilsynet er at rette opmærksomheden mod væsentlige forhold og generelle problemstillinger samt anvende ressourcerne der, hvor de gør mest gavn. Det betyder også, at man i nogle tilfælde accepterer ikke at iværksætte en indsats på et område, hvor der er identificeret en risiko, når det vurderes, at den er mindre væsentlig.

Risiko

I forbindelse med udvælgelse af temaer, generelle tilsynsområder og andre tilsynsrelaterede aktiviteter, skal de forskellige risici identificeres og vurderes.

Ved risiko forstås sandsynligheden for, at der i politiets og anklagemyndighedens behandling af straffesager kan opstå fejl eller uhensigtsmæssigheder mv., som kan have en negativ indvirkning på retssikkerheden (dvs. legaliteten, kvaliteten eller effektiviteten).

Det vil i et vist omfang være et skøn, om der kan siges at foreligge en risiko på et sagsområde mv. Neden for er oplistet, hvor man generelt kan kigge hen, og hvad man generelt kan kigge efter, når risikoområder og risikofaktorer skal identificeres.

Hvor – risikoområder

Når risikoområder skal identificeres, kan man navnlig se på følgende:

- Data fra QlikView og andre datakilder
- Resultater og sammenfatninger af tematilsyn
- Det løbende tilsyn, herunder enkeltsager som f.eks. straffesager, politiklagesager, dispositionsklager, ankesager og erstatningssager
- Erfaringer fra andre opgaver og projekter (f.eks. hos Rigsadvokatens forskellige afdelinger og enheder)
- Dommerevalueringer
- Kursusevalueringer
- Henvendelser fra organisationen mv.
- Henvendelser fra andre myndigheder og organisationer mv.
- Medieovervågning
- Politisk fokus
- Forhold i det omkringliggende samfund (f.eks. flygtningestrømmen)
- Indberetningsordninger

Hvad – risikofaktorer

Det er ikke muligt at lave en udtømmende liste over, hvad det kan være relevant at kigge efter, når man skal vurdere risikofaktorer.

En række forskellige forhold kan dog – ud fra en generel betragtning – være oplagte at inddrage, f.eks.:

- Organisatoriske forhold (f.eks. organisationsændringer, opgaveglidning, ændret medarbejdersammensætning)
- Nye styringsmæssige målsætninger og/eller effektiviseringskrav (ændrede målsætninger kan medføre uhensigtsmæssige konsekvenser for legalitet og kvalitet)
- Ny lovgivning/nye retningslinjer
- Nye kriminalitetsformer
- Nye efterforskningsmetoder
- Sager og sagsområder, som kun behandles i ét led (typisk sager, hvor der hverken er klageadgang eller en kvalitetssikring)
- Sager og sagsområder, hvor der er høj grad af skøn
- Afgørelser truffet på et lavere kompetencemæssigt niveau
- Høj frekvens af klagesager på et område

Når man foretager den konkrete vurdering af, om f.eks. en ændring rent faktisk indebærer en forhøjet risiko, og i givet fald hvor stor denne risiko er, vil det blandt andet have betydning, hvor kompliceret eller omfattende ændringen er, da risikoen for fejl mv. alt andet lige vil stige, jo mere komplicerede eller omfattende ændringer der er tale om.

Det kan derimod tale imod en forhøjet risiko, hvis der er ledelsesmæssig fokus på området, herunder hvis ledelsen allerede har reageret og f.eks. har iværksat relevant styringsmæssige tiltag.

Væsentlighed

Når der er foretaget en vurdering af risiko, skal der herefter foretage en vurdering af, hvor væsentlig den påviste risiko er i forhold til retssikkerheden (risikovurdering og prioritering). Denne vurdering vil kunne ændre sig over tid.

Væsentlighed udtrykker i høj grad, hvor store konsekvenser det vil have for retssikkerheden, hvis risikoen bliver en realitet. For eksempel om en fejl vil påvirke et stort antal personer, eller om en enkeltstående fejl i sig selv vil have meget alvorlige konsekvenser.

Ved vurderingen af væsentlighed, kan man blandt andet se på følgende kriterier:

- Grovheden af kriminaliteten
- Antal muligt berørte personer
- Intensiteten, dvs. hvor indgribende fejlen vil være for den enkelte borger (i den ene ende af skalaen kan nævnes f.eks. varetægtsfængsling, og i den anden ende af skalaen kan nævnes f.eks. afhøringer)
- Betydning for borgeren i øvrigt
- Betydning for kvaliteten i den samlede straffesagskæde

- Om området allerede har været undergivet tilsyn, eller der i øvrigt har været iværksat kvalitetsinitiativer på området (i givet fald vil emnet alt andet lige være mindre væsentligt ud fra en tilsynsvinkel)
- Lovgivningsmæssigt bestemt
- Politisk/samfunds- og mediemæssig fokus og betydning

Der vil dog være en række områder, der har en så væsentlig karakter, at de normalt altid vil være relevante at vurdere som mulige tilsynsområder. Som eksempler kan nævnes politiske fokusområder og sager og sagsområder, hvor politiet og anklagemyndigheden foretager indgribende skridt i borgernes frihedsrettigheder.